

Nr 393, utskrivet v 22 2023

Kära läsare!**Nu bör alla ha fått extrautskicket med lättade rekommendationer för extradoser av polio - ett bekymmer mindre!**

Nästa nummer blir det sista före sommaruppehållet men eventuella extrautskick slipper ni inte!

Fråga: Kvinna 59 år, har fått 6 doser TBE-vaccin. Har SLE och MCTH. Äter Methotrexate, Plaquenil och Myfenax. Ska jag ge nästa dos om 3 år eller efter 5 år?

Svar: Hon är så pass immunsupprimerad att 3 års intervall låter rimligt. Tillägg: Även om folkhälsan anser att femårsintervall gäller alla efter femte dosen

Fråga: Angående TBE-vaccination. Har man så gott som fullt skydd efter två doser? (Tre doser efter 50) eller hur ska man tänka inför sommaren om man påbörjar vaccination nu? Boende i Östergötland där vaccination rekom-menderas. För en person som grundvaccinerats innan 50, behöver man ändå ge en extra dos i samband med booster? Intervall i så fall?

Svar: Har man fått tre doser innan man fyllt 50 behöver man ingen extradoser. Och två doser skall enligt företagen räcka första året för yngre än 50 (fast jag är inte helt övertygad).

Fråga: Vi har en pojke född -15 som sedan tidigare tagit tre doser av FSME, han har efter detta genomgått cytostatikabehandling. Ska man börja om från början?

Svar: Beror på om cytostatikan slog ut hans immunceller. Men onkologen vet ju vad som getts och varför och då är det enklast att följa deras råd.

Fråga: Jag har fått lära mig att stelkramps-sprutan man får i samband med en skada inte

hjälp i nuläget utan den vaccinationen hjälper vid framtida skador. Stämmer detta?

Svar: Ja, om man är ovaccinerad.

Fråga: En kollega har läst på lite grann om vaccination av barn mot TBE. Någonstans har hon läst att det kan vara en fördel att inte bara dos 1 och 2 är av samma vaccin, utan också fortsättningsvis. Vi har ju alltid lärt oss av dig och Lasse L att det är egalt om man har samma eller blandar vaccinen mot TBE men att det kan vara en fördel att dos 1 och 2 är av samma vaccin. Är det någon skillnad för barn eller är detta felinformation?

Svar: Känns som gammal information. Längre tyckte Lasse L att åtminstone dos 1 och 2 borde ges med samma vaccin men vi har också släppt detta. För att förenkla kan man byta när som helst.

Fråga: Kvinna född -41 med KOL har fått Pneumovax 2008 och Prevenar 13 2015. Enligt nya ordningar så kan hon få ytterligare en dos Pneumovax, eftersom det gått 5 år sedan hon fick detta vaccin första gången? Korrekt uppfattat?

Svar: Ja eftersom hyporespons nu anses kortvarig och inte spelar någon roll efter 5 år.

Fråga: OK att ge stelkramp påfyllnad till ammande kvinna, 30 år fyllda? Familjen ska till Spanien i minst 6 veckor.

Svar: Jomen visst, om hon inte nyligen tog vaccin mot pertussis (och tetanus) under graviditeten.

Fråga: En patient som är 62 år ska i september göra en 10 veckors resa genom hela Afrika på motorcykel. Han och hans kompisar ska bo på hotell. Jag tänker ge vaccin mot hepatit A + B, meningokocker, difteri/stelkramp, kolera, tyfoid, gula febern (vaccinerad 1973 mot detta), malaria (Lariam) och undrar om jag missat något? Tänker på denguefeber, är han en kandidat? Vad heter det vaccinet? Något jag missat?

Svar: Ingen önskeresa för mig men kunden styr och du har gett ett komplett förslag om skydd. Kolla att han klarar Lariam. Dengue tänkbart men två doser behövs med 3 månaders intervall. Vaccinet heter Qdenga, se pärm 1 flik 7. Tillägg: jag hade glömt att rekommendera Dukoral som i detta läge vore bra. Dessutom skulle jag enklast ge en ny dos gula febern-vaccin eftersom mångaländer i tropiska Afrika inte godkänner livslångt skydd och intyg blir tveksamma i enklare gränspassager. Hoppas frågeställaren läser nummer 393.....

Fråga: Idag vaccinerade jag två barn mot TBE. Far som är läkare har läst på i FASS och var inställd på att börja om vaccinationen för båda barnen för att få fullgott skydd. Omstart på dottern då hon fick sin dos 3 för sent. Dos 3 gavs idag, dvs 21 månader efter dos två (dos ett och två är tagna med 2 månaders intervall och alla tre av samma sort, Encepur). Jag sa att de kan komma åter om tre år. Pappan vill gärna ha studier som visar på att skyddet ändå är fullgott. Där gick jag bet. Pappan ville helst också börja om med sonen som fått sina doser enligt 0, 2, 13 månader och nu 3 år senare. Anledningen till att han ville börja om med sonen är att han fick FSME vid dos 3 och vid övriga vaccinationer Encepur. Jag rekommenderade nästa dos om 5 år. Även där ville han gärna ha vetenskapliga studier som visar att det går bra att byta ut vaccin. Jag skulle sa att jag skulle lyfta frågan med experterna igen. Har du några tips på hur jag kan möta denna pappa?

Svar: Fortfarande gäller att "en dos är alltid en dos" hos mig men inte lätt att övertyga kunder som tror sig veta bättre. Gå honom till viljes även om det är onödigt.

Fråga: Fråga kring fortsatt meningokock-vaccination hos man född 1953 som är splenektomerad och står på komplement-hämmaren Soliris. Han fick senaste dos med Nimenrix och Bexsero 2020 och har fått flera doser innan dess. Enligt nya rekommendationer för vaccination efter splenektomi har ju indikationen för fortsatt meningokockvaccin minskat hos personer över 25 år men med tanke på komplementhämning kanske man bör tänka

annorlunda? Fortsatt booster var femte år? Eller endast fortsatt pneumokockvaccination?

Svar: Inte lätt men jag skulle nog fortsätta med booster vart femte år (= 2025) både för meningokocker och pneumokocker, Han tillhör onekligen en speciell riskgrupp!

Fråga: Kund som påbörjat vaccination mot TBE enligt snabbschema och fått två doser med en veckas mellanrum. Väljer nu att avstå dos tre och vill ta dos tre efter sommaren. Säger att han fått huvudvärk och läst i FASS att man har gott skydd efter dos två (två veckor mellan dos 1 och 2). Ska man räkna de snabba doserna 1 och 2 som en dos eller hur tänker du med fortsatt vaccination? Har du några studier man kan läsa om snabbschemat? Ibland är det svårt att förklara när inget står i FASS.

Svar: OK att ta dos 3 efter sommaren om man har fyllt 50 även om skyddet efter två doser med så kort intervall blir sämre och man trots detta inte vill ta en dos nu. Se bilaga från 2007 som han kan läsa:

Tick-borne encephalitis (TBE) vaccination: Applying the most suitable vaccination schedule I. Schondorf a, J. Beran b, D. Cizkova b, V. Lesna b, A. Banzhoff a, O. Zent a Vaccine 25 (2007) 1470–1475

Tillägg: Jag borde mer betonat värdet av tre doser enligt studien ovan

Fråga: Har en anställd som ska arbeta utomlands, ska resa till Bolivia. Vet att de kräver vaccination mot gula febern vilket han tagit 2008. Tänker Bolivia att det är livslångt skydd också eller att den bara gäller ett visst antal år? Hur hanterar jag detta?

Svar: Livslångt skydd tror jag men har inte hittat något officiellt om detta - därav min otydlighet. Tillägg: Ge en dos till om det känns oroligt. Tillägg: Här skulle ett intyg om livslångt skydd passa bra – länder i sydamerika brukar acceptera detta

Fråga: Rekommenderar ni gula febern-vaccin vid tjänsteresa till Medellín Colombia? Framkommer medelhög risk varför vi är oense på mottagningen! Och behövs malariaprofylax?

Svar: Nej till båda frågorna. Ingen risk för honom avseende gula febern eller malaria i Medellín.